

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

K zaklúčeniu roku.

Prichodí nám rozlúčiť sa s obdobím jedného roku. Aby sme toto veľkej významnosti jeho aj zodpovedne urobili mohli, treba nám povážiť ak veľké udalosti odohraly sa v ňom pre našu vlasť a pre spoločenstvo kresťanské. V udalostiach týchto nemožno nám bez zmienky nechať účinkovanie kresťanskej ľudovej strany. Politická strana táto behom celého obdobia tohoto vynikala ráznym a odhodlaným vystupovaním za slobodu vlasti, za práva cirkve a za zákonné a spravodlivé požiadavky kresťanského ľudu. Teraz aj s uspokojením patriť môže na jej skvelé víťazstvo.

Víťazila kresťanská ľudová strana zničením liberálnej strany. Začo bojovala cez desať rokov, to sa jej pošťastilo v tomto roku. Spojením jej s druhými politickými stránkami utvorila sa koalícia. Táto zabezpečila si väčšinu pri vyslaneckých voľbách. Víťazstvo koalície pri krajinských voľbách, bolo spolu víťazstvo aj kresťanskej ľudovej strany a smrteľnou ranou pre liberalizmus. V lone vlády z koalície utvorenej má miesto aj kresťanská ľudová strana. Politický vplyv svoj nevyužítkuje však ku osobnému prospechu jednotlivých členov svojej strany, lež ku zabezpečeniu starožitných práv vlasti a ku obrane zákonných záujmov a práv cirkve a kresťanského ľudu.

Zabezpečenie práv vlasti a záujmov cirkve i spravodlivých a zákonných požiadavok zreteľne vyslovené sú trónnou rečou pri zahájení snemu dňa 22. mája roku 1906. jeho veličenstvom kráľom povedanou. V zmysle tejto reči a

dľa programu vlády z koalície utvorenej, ako aj zodpovedne adresse zákonodarstva na jeho veličenstvo kráľa upravenej a milostive prijatej prevedené budú všetky do života ľudu hlboko siahajúce otázky.

Prevedením zákonného čl. XX. z r. 1848. usporiadaná bude otázka autonómie katolíkov a do poriadku uvedená záležitosť kongruy. Bude to k zabezpečeniu a posilneniu cirkve katolíckej a k pozdvihnutiu náboženského presvedčenia ľudu. Na prevedení tejto veľavážnej otázky pracuje ministerstvo výučby. Za autonómiu katolíkov bojovala kresťanská ľudová strana bez výsledku pod liberálmi, no teraz jej treba to ako zásluhu pripísať, že práva cirkve a katolíckeho ľudu zákonnou predlohou a navždy zabezpečené budú. A budú zákony tieto vynesené a katolíci Uhorska dostanú autonómiu; je to žiadosť jeho veličenstva kráľa a minister výučby gróf Albert Apponyi v porozumení s vysokým sborom biskupským už budúceho roku prisľúbil predložiť patričnú predlohu krajinskému snemu. Je toto veľký úspech kresťanskej ľudovej strany aký vydobila k obrane a posilneniu cirkve katolíckej a ku pozdvihnutiu náboženského presvedčenia kresťanského ľudu.

Uľavenie a zabezpečenie robotníckej triedy spomína dôrazne trónna reč jeho veličenstva kráľa. Za toto pracovala kresťanská ľud. strana po celý čas jej jestvovania. Tomuto zodpovedne aj v terajšom sneme predostrená bola zákonná predloha vývinu veľkého a malého priemyslu. Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany do posledného zastávali záujmy priemyslu. Na návrh vyslanca dr. Alexandra Ernsta ministerstvo ob-

chodu zaslúbilo revíziu zákona priemyselného. Predlohou zákona o štrajku zabezpečený bude stav robotnícky. Otázky tieto sú čiastky programu kresťanskej ľudovej strany. Takto uvádza do života z kroka na krok program jej kresťanská ľudová strana ku blahu pospolitého ľudu.

Bezžistné účinkovanie za zákonné a spravodlivé požiadavky ľudu nad slnko jasnejšie dokázala kresťanská ľudová strana pri pojednávaní krajinského rozpočtu na rok 1907. Už to je zvláštneho poznamenania hodné, že pri predbežných poradách ľudovej strany o rozpočtoch prítomní boli vždy patriční ministri, alebo jejich zastupitelia. Kresťanská ľudová strana teda bezprostredne s najvyššími faktormi vlády pojednávala o záujmoch ľudu. Pri poradoch týchto rovnako a bez obalov vyslovili sa jej vyslancovia o potrebách ľudu. Preto aj krajinský rozpočet zostavený je v tom zmysle, že on ľudu ozaj tak ku mravnému ako ku hmotnému osahu poslúži. Toto je ale veľké víťazstvo, ktoré kresťanská ľudová strana v tomto smere a behom tohoto roku vydobila.

Kresťanská spravodlivosť je heslom ľudovej strany kresťanskej. Tomuto zodpovedne bráni a zastáva ona vždy spravodlivé, slušné a zákonné požiadavky ľudu bár akého jazyka. Požiadavky tieto, keď sú slušné, spravodlivé a nie sú namerané proti zákonom, alebo celosti vlasti budú vyplnené. Že je tomu tak, o tom svedčia reči krajinských vyslancov pri pojednávaní rozpočtu zvlášte ministerstva orby na sneme povedané. Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi rečnil v záujme Slovákov trenčianskych s takým dôrazom, že minister orby Ignác Darányi rozšírenie pomocnej akcie aj na slovenské Horniaky prisľúbil. Béla Csitáry zaujal sa za opustenú Oravu, Koloman Brestyenzsky rečnil s úspechom za robotníkov prievidszského okresu. Podobného nebolo slyšať doposiaľ na sneme krajinskom. Toto je víťazstvo kresťanskej ľudovej strany aké vydobila v tomto roku v prospech ubiedeného ľudu slovenského.

Jesto ešte viacej záležitostí politických v trónnej reči jeho veličenstva kráľa obsažených, na ktorých prevedení pracuje sa prítomne v patričných ministerstvách. Medzi týmito nachodí sa aj záležitosť volebnej reformy, I jestli táto

reforma má byť sriadená na základe kresťanskej spravodlivosti a ku blahu pospolitého ľudu, kresťanská ľudová strana podporovať ju bude všemožne a s úplným dôrazom.

Pripomenúť treba konečne valné shromáždenie katolíkov Uhorska dňa 23—25. septembra roku 1906. v hlavnom meste vydržiavané. Na tisíce a tisíce ľudu katolíckeho zúčastnilo sa na tomto shromáždení. Pri tejto príležitosti vynikali tiež rečníci kresťanskej ľudovej strany pri všetkých verejných a odborných zasadnutiach. Staručký vodca kresťanskej ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy vyslovil sa verejne a s úplným dôrazom: že *revízia cirkevno-politických zákonov* ako ona stojí v programme kresťanskej ľudovej strany z denného poriadku *nikdy* dolu vziata byť nemôže. Nenie teda pravda, že kresťanská ľudová strana zaprela tento punkt jej programu, ako to početní jej protivníci o nej tvrdia. I keď sa prevede i tento punkt programu kresťanskej ľudovej strany, ako ona po tom túži a na tom pracovať nikdy neprestane, bude to jej najväčšie víťazstvo ku blahu kresťanského ľudu.

Aby i tohoto víťazstva dožiť sa mohol ľud čo v najbližšom čase, treba mu podporovať kresťanskú ľudovú stranu všemožným spôsobom, najmä pri voľbách. Čím viacej krajinských vyslancov má kresťanská ľudová strana na sneme, tým istejšie je aj víťazstvo kresťanského ľudu.

Za blaho a práva vlasti, za obranu cirkve katolíckej, za mravné a hmotné pozdvihnutie ľudu bojovala kresťanská ľudová strana behom tohoto roku. Jej víťazstvo je víťazstvo ľudu. Ona sprevádza vždy politiku kresťanskú a spravodlivú, preto zvíťazila. Kresťanská spravodlivosť, akej sa nikdy nezriekne, bude základom účinkovania jej aj v nastávajúcom roku ku oslave kresťanstva, ku posilneniu vlasti, ku blahu a šťastiu ľudu.

Prostriedok či cieľ?

Jakým úmyslom hanobí a tupí strana národná slovenská a jej časopisy kat. duchovenstvo, je vec zrejmalá. Keď títo totižto videli, že názov «národná slovenská strana» je nie spôsobilý odtrhnúť ľud od strany ľudovej, premenili ho v «slovenská ľudová strana», mysliac si, že toto krásne meno húfom pritiahne k nim hornouhorské kat. duchovenstvo a s ním aj ľud. No, duchovenstvo nesadlo na lep. A keď videli, že ani tento figel

nespomohol a kat. duchovenstvo vôbec pridrža sa ešte vždy len starej ľudovej strany, použili heslo: «percute pastorem et dispergentur oves», t. j. šlahaj pastýra a ovce sa rozprchnu, a oborili sa na duchovenstvo, dobre vediac, že pokým ľud si váži a ctí svojich duchovných, že do tých čias si ten ľud nezískajú. I vydali heslo: zničiť u ľudu auktoritu duchovenstva, aby takto ľud utratil úctu a dôveru proti svojim kňazom, nenasledoval ich v politike.

Terajšie politické pomery boli veľmi prajné k takémuto odvráteniu ľudu od duchovenstva. Ľudová strana je teraz na vláde, jej preses je ministrom.

Oni veľmi dobre vedeli, že ľudová strana bárs sa dostala aj na vládu, zadržala si svoj program v úplnej jeho celosti a ľud predsa ustavične huckali: slyšte, ľudová strana vynechala z programu revíziu cirkevno-politických zákonov, nežiada už, aby tieto zrušené boli; pozrite, ľudová strana spojila sa s Wekerlom, ocom to tých bezbožných zákonov, teda tie sa jej už páčia. A na to nedávno na kat. shromaždení stane vodca ľudovej strany a pred tisícami ľudu shromaždeného z celej krajiny verejne vyhlási v prítomnosti ministra, že: ľudová strana žiada revíziu cirkevno-politických zákonov. A národnári čo na to? Nič. Mlčali, ani slova neriekli o tom, aby sa to dajako ľud nedozvedel a neprišiel na stopu ich lhárstva. Čuj, ľud katolícky! Tie «Katolícke Noviny» ani slovom sa nezmienili o tom, keď tisíce ľudu katolíckeho verejne vyznávalo svoju vieru v Pešti pred celým svetom; keď sa Prevelebná Svätosť oltárna slávnostne nosila po uliciach peštianskych, sprovádzaná tisícami nábožného ľudu slávnostné piesne spievajúcimi. I inoverci dojatí snímali klobúky z hlavy, vidiac tento zvnešený výjav živej viery ľudu kat., iba «Katolícke Noviny» zmienili sa o tom kedysi neskorej len tak pobočne. Ale tie preto horlia za vieru!

Ináče pravda je, že ľudová strana podporuje vládu Wekerleho, otca to cirkevno-politických zákonov, lež nepodporuje ho v takýchto jeho snahách, ale jedine len čisto politických, cirkve sa netýkajúcich. A keď je tomu aj tak, nemajú národnári čo vyhadzovať na oči ľudovej strane, že podporuje otca tých nešťastných zákonov, bo veď národnári zase podporovali Fejérváryho, babicu to tých istých zákonov, lebo bárs Wekerle síce navrhnul tieto zákony, tie by sotva boli odhlasované a potvrdené bývaly, keď by nie Fejérváry. On ich pestoval, on ich ratoval, on ich odporúčal kráľovi k potvrdeniu. A keď je doktoré decko slabé, že ho babica ledva na žive udrží a potom stane sa z neho rozbíjanec, zlostník, ľudia potom nie tak rodičov obviňujú, že ho splodili, ako babicu, že vraj: hlupaňa ešte ho liečila, pestovala. No hľa a národnári túto babicu tých zákonov, Fejérváryho totiž chválili a podporovali. Ale preto len ľudová strana je zlá a oni sú pekní!

Národnári dobre vedia, že my, kňazi ľudovej strany, nehlasovali sme proti slušným právam a požiadavkám ľudu slovenského a stavali nás predsa čo nepriateľov toho ľudu, ustavične vykrikuje sa: pozri ľudu slovenský,

tvoji kňazi bojujú proti tvojej reči, proti tvojim právam, sú nepriateľmi Slovákov.

A robilo sa toto všetko tým úmyslom, aby kňazstvo pripravené bolo o svoju vážnosť a hodnovernosť u ľudu. Takýmto spôsobom ten útok na duchovenstvo kat. zo stránky národnej bolo prostriedkom k dobitiu víťazstva na poli politickom. Prostriedok je to bezpochybne zlý, hriechy, pre cirkev kat. nadmieru zkazenosný. A keď ho oni predsa užívajú, to jejich heslom musí byť, že: cieľ posväťuje prostriedky, čo sa s duchom opravdive kresťanským na žiadan pád nezrovnáva. Lebo cirkev kat. rozhodne zakazuje použiť i najmenšie zlé k cieľu bárs jako dobrému, tak že bárs by hneď aj dušné spasenie blížneho záviselo od toho, kresťanovi vedome ľuď predsa by nebolo slobodno. No, časopisy národnárov sú v tejto veci nie tak svedomité. Z čísla na číslo preplnené sú bezočivými lúhaninami proti cirkevnej vrchnosti. A cirkev kat. predsa od počiatku vždy zatracovala búrenie proti vrchnosti, proti predstavenstvu. pridržajúc sa slov sv. Pavla: «Nie to moci, nežli od Boha». A preto keď na začiatku štvrtého storočia cisár Diokletian utiahol sa do odpočinku a miesto jeho neskôr zaujal Maxentius, ktorý ešte o mnoho ukrutnejšie trýznil kresťanov, títo chceli vyhľadať a požiadať Diokletiana, aby odobral moc cisársku Maxentiovi a trón on nastúpil, pápež upozornil kresťanov, že Maxentius má moc od Boha a bárs ju zle užíva, kresťanovi nesluší sa vzbúry robiť proti nemu. A jako cisár, tak má svoju moc i každý predstavený cirkevný a svetský od samého Boha. A ten nábožný párik «Týždenníkovský» predsa jako nadáva biskupom, farárom a každému, kto sa mu nevidí. Tají ešte i hodnosť i moc biskupskú mnoho razy pišuc: «Čerta sú to biskupi, to sú čvachovia». A predsa vieme, že i sám Kristus Pán hovoril Pilátovi: «Nemal by si žiadnej moci nado mnou, keď by ti nebola daná tam z hora». No a keď už i moc Pilátova pochádzala z hora od Boha, tým vari viac moc jedného biskupa a keď nebolo slobodno búriť proti ukrutnému cisárovi pohanskému, tak tiež neslobodno proti biskupovi a čo by hneď aj jakýkoľvek bol. Kto ale toto verejne robí, ten nemá v sebe opravdového ducha kresťanského. Popri duchovenstvu noviny tieto ustavične hanobia i ľudí vyššieho radu: grófov a magnátov, čo sa tiež nesrovnáva s tou nábožnosťou, ktorou národná strana oči ľudu zaslepuje, jako to sám svätý Otec Pius X. hovorí v obežníku na biskupov talianskych nedávno upravenom: «Každé slovo, ktoré povzbudzuje ľud k nenávisti proti vyšším triedam, opravdivému duchu lásky kresťanskej docela sa protiví».

Bárs je teda to umyselné tupenie kat. duchovenstva len aj prostriedkom, je docela zazlievania hodné. Tak sa zdá ale, že ono je nielen prostriedkom, lež zrovna aj cieľom. O tom ale budúce.

Teraz učiním len ešte pár poznámok na dopis Ružomberčana v pani «Týždenníkovej».

Menuje ma slovenským Nikodemom, čo zas v dakom môže vzbudíť tú myšlienku, že som ja dajaký potme-

húdol. Nuž nie som. Kto ma zná, každý vie o mne, že rod svoj milujem, reč materinskú slovenskú si vážim, za dobro a slušné práva ľudu hotový som aj bojovať. Lež v ľudu povzbudiť také žiadosti, o ktorých vopred sa dá predpokladať, že sa nikdy nedociela a k vôli týmto ľuďom do nešťastia a trápenia doniesť, pokladám za nesvedomitosť a nečesnosť; a v súvisi s týmto ľudom do hriechov hnať a ho o vieru olúpiť, držím za oplanstvo; a prepíaty šovinizmus jako v Maďarovi a Nemcovi, tak aj v Slovákovi sa mi hnúsi a oškliví.

Že prečo neurobili mňa administrátorom v Ružomberku? Nuž pravdepodobne preto, že som farárom v Pucove a tak mojou povinnosťou je v prvom rade starať sa o veriacich pucovských. Ináčej, nazdám sa, že čo by i anjel z neba bol prišiel do Ružomberku, i tomu by ste boli na protiveň robili.

Ponosuje sa, že som ho nazval Kajfášom a Pilátom. No, tak vysoko vás ešte necením p. Ružomberčane. Vy najviac ak ste len Malchusom, ochotným to služobníkom Annášovým.

Hovoríte, že ja prekrúcam jasné jeho slová, že on písal vraj: «Hotoví by boli vohnať nás tí, čo nechcú nám priznať naše práva» (do odpadlícva), kdežto v 41. čísle píše: «Vie (Rím) hotoví by sme boli nielen Ružomberok... do odpadlícva od viery vohnať». Nuž kto že prekrúca, ja či Vy, p. Ružomberčane? Druhý raz, keď budete svoje slová citovať, jak to len tak z hlavy robíte, to si dajte pamäť assekurovať, jak ale predsa i čítate, čo ste písal, tak si položte duplované okuliare na nos a nepodozrievajte druhého, že prekrúca, keď to sám činite,

Pravda, že sa človek i toho lapí, keď ozaj nevie, kam z konopí. Či by nebolo krajšie bývalo, keď by ste bol napísal: mea culpa, edvolávam. v rozčulenosti pero ďalej zabehlo, nežli vôľa chcela. Ináčej vďačne a s radosťou vám kvitujem, že tých 4000 už nechce odpadnúť od viery. *Jozef Tomkulják, farár pucovský.*

Viera.

«Odhodme skutky temnosti a oblečme sa do zbrane svetla». Tak nás napomína svätý apoštol Pavel (k Rim. k. 13. v. 12.). Vidíme teda, ktoré je to svetlo a ktorá je tá zbraň svetla? Svetlo je i prirodzené i nadprirodzené. Svetlo prirodzené vydáva slnce: severnou žiarou, vydávajú ho i ostatné telesá nebeské. Svetlo ale nadprirodzené, v ktorom a skrze ktoré poznávame pravdu a ktoré nám osvecuje cestu k pravde večnej vedúcu: *je viera naša.* Áno, viera svätá je svetlo z hora prišlé, skrze ktoré máme všetko vyjavené, čo je nám k spaseniu potrebné. Viera je začiatok dokonalosti, ktorá je potrebná, aby sme sa ľubiť mohli Pánu Bohu, aby sme sa mohli stať vyvolenými Božími. A preto ťažko prichádzame do toho stavu, aby sme mohli za tento dar z neba prinesený Bohu dostatočne sa poďakovať.

Viera je bránou ku všetkým milostiam pre nás potrebným.

Viera je koreňom, z ktorého všetko chutné a dobré ovocie života duševného pochádza.

Svätý apoštol Pavel obdivuje toto ovocie na patriarchoch, prorokoch a ostatných svätých starého Zákona, vediac, že všetko dobré čo činili, jedine z viery činili.

Jak milo, povzbudzujúco sa nás týka viera pohan-ských mudrcov, troch kráľov, ktorí od Východu prišli, aby novonarodeného Messiaša pozdraviť mohli: — Oni v zaslúbenom a poslanom Messiašovi nevidia Syna všemohúceho Kráľa, Pána neba a zeme; nevidia pri ňom, žeby ho zástupy veriacich obkľučovali a zbožňovali, klaňajúc sa mu; nevidia v ňom Zákonodarcu, nie Krišiteľa mrtvých, nie Lekára nemocných, slepých, nemých, hluchých; oni to všetko nevideli v ňom, jako my to vidíme vo sviatosťnom Ježišovi, lež videli pred sebou: slabé dieťaťko, nemluvniatko!

A predsa jednakou vierou rozplamenení pospiechajú k nemu, klaňajú sa mu, a trebárs žiadnu moc nevyjavuje, padajú pred ním na kolená a obetujú mu prinesené dary svoje.

A my? Jako by sme nevedeli, že Pán Boh má starosť o každú národnosť a jako si to zasluhuje: dnes ju povyšuje, zajtra — keď sa nehodnou dokázala byť — zas je zavržená. A predsa pre márne heslo zabývame na vieru, chrbát obraciame sviatosťnému Ježišovi Kristovi a z jeho sluhov posmech, potupu robíme, jako by to neboli nám podobní ľudia, jako by od nich závisela sláva jedného, lebo druhého národa.

«Jestli Boh nestavia dom, stavitelia marne sa namáhajú».

«Jestli Boh nestráži mesto, daromné je dozorstvo strážcov».

«Jestli národ si nezaslúžil povýšenie, marné sú cepy, vidly Jurigove, s tými nepozdvihneme žiaden národ a takáto zbraň žiadnemu neposlúži k sláve. Márne a pred časom ste sa pozdvihli, treba by bolo sedatného ducha nadobudnúť, zrelšie zmýšľať, lebo ináč budeme chlieb v boľasti a trpkosti srdca požívať».

Hrozná pustošenie viery v srdciach ľudských bez tre-stu nemôže zostať!

Predkovia naši silne sa držali viery a považovali si ju za najsvätejší majetok a predsa o národnosť svoju neprišli; oni viac si vážili vieru, nežli všetky poklady sveta, viac nežli svoj osobitný rozum. Oni žiadnu vec, rozumiem tu katolíkov z viery žijúcich, fanatične nerozširovali, ani rozširovať nekázali, bo to len mohamedáni činia. Oni priateľov viery s palicou vyhánajú neradili. ani nekázali bližných svojich s cepami mlátiť, ani nezakazovali kazateľom slova božieho, aby sa neopovážili ku ním prísť, lež naopak, tešili sa z toho, či prišiel k nim Peter alebo Pavel, veď oni neslýchali slovo božie pre osobu ľudskú, lež pre osobu Božskú. Oni vyznavačov viery za pohanov nevyhlasovali, lebo to by sa nebolo srovnávalo s vierou Kristovou, ktorá upozorňuje nás na jeho výstražné slová: «Učte sa odo mňa, lebo som tíchého a pokorného srdca!»

Táto viera nekáže podpaľovať, aby sme potom mali čo hasiť!

Táto viera nekáže proti otcovi duchovnému ruky dvíhať, aby sme potom hryzením svedomia trápení, nepovážili sa do chrámu Božieho vstúpiť, vediac, že aj tak vylúčení sú s týmto diabolským útokom z cirkve, kým za pohoršenie zadosť neučiníme, nemôžeme milosti a zásluh Kristových účastnými sa stať.

Zástavu viery na kongresse katolíckom kto držal? Kto za vieru Kristovu odúševňoval? Asnád Bielek, tento hrdina, tento pápež národniarov? Pred trestom do Ameriky zutekal! Asnád Juriga? Dúbravský? Tí rozmýšľali ako ľud proti viere povzbudiť. A toto sú nosičia zástavy viery Kristovej; tamtí ale — čo kongress vydržiavali — to sú pohania, bludári, nespravodliví ľudia!!

Ó blázni a spozdilého srdca k vereniu! Zbraň svetla je *tichosť*, *poniženosť* a rúcho svetla je *duch Pána Ježiša Krista!* Tamtou sa ozbrojme, tým sa zaodějme a svetne sláva nad hlavami našimi. *Rybárik.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Odovzdanie svätej koruny.

Za strážcu svätej koruny, následkom odomretia baróna Bélu Radvánskyho vyvolený je barón Mikuláš Wesselényi. Nového strážcu uviedli do úradu 21. decembra. Prítomní boli pri tomto slávnostnom akte: arciknieža Jozef a arcikňažna Augusta, hlavný majster tovarníkov gróf Ferdinand Zichy, strážca sv. koruny Béla Széchenyi. Ku prevedeniu aktu kráľom splnomocnený bol dr. Alexander Wekerle.

Návrat kráľa do Budapešte.

V smerodajných kruhoch hovorí sa, že jeho veličenstvo kráľ 7-ho januára navráti sa opäť do Budapešte.

Formálne zasadnutie snemu.

Formálne zasadnutie držal snem 22-ho decembra, v ktorom v známosť bolo vziať prijatie odhlasovaných zákonných predloh kroz snemovňu veľmožov, ktoré teraz ku sankcii predostreté budú jeho veličenstvu kráľovi.

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Prenasledovanie katolíckej cirkve.

Francúzski freimaureri a socialdemokrati zúria, ako drané zvery proti cirkvi katolíckej. V kostoloch prechádzajú sa policajti a popisujú kňazov čo tam svätú omšu slúžia. Kňazov vyhánajú z farnosti a zo služieb Božích. Keď sa na ulici ukáže kňaz v Paríži, tupí a hanobí ho luza socialdemokratmi zvedená. Boly to ozaj smutné sviatky vianočné pre veriacich katolíkov Fran-

cúzska. Hľa, tak ďaleko to ide, keď sa kde socialdemokrati a freimaureri ku vláde dostanú.

Zakázané vianočné sv. omše.

Ohľadom na ukrutnosti, aké francúzski socialdemokrati a freimaureri proti katolíckej cirkvi stvarajú, parížsky kardinál arcibiskup a viacej biskupov naložili svojmu kňazstvu, aby cieľom vyhnutia ďalších ukrutností neodbavovali sv. omše vianočné.

Vyhánanie biskupov z rezidencií.

Do 19. decembra vyhňali vo Francúzsku neludskou násilnosťou 42 biskupov z jejich rezidencií, ktoré obracajú teraz ku celkom svetským cieľom. Tak v Paríži v paláci kardinála arcibiskupa zariaďujú bydlisko pre novovymenovaného ministra socialdemokratického Vivianiho, ktorý poťažne cirkve katolíckej vystatoval sa tým, že on už nejedno svetlo zahasil. No, ako socialdemokrat vie zaiste lepšie podpaľovať, ako hasiť.

Vyhánanie klerikov zo seminárov.

Z 81 seminárov vyhňali socialdemokratickí a freimaurerski vládari klerikov. O to ide týmto neznabohom aby katolícka cirkev vo Francúzsku nemala kňazov. Vyhnaných klerikov, ktorých má byť do 5500 odoberú po novom roku za vojakov.

Protest sv. otca proti ukrutnostiam francúzskym.

Štátny sekretár pápežský kardinál *Merry del Val* podal diplomatickým zastupiteľom svätej stolice protest proti vypúdeniu pápežského splnomocneného Montagniniho, proti zbabaniu archivu pápežskej nunciatury a proti ukrutnostiam na katolíckej cirkvi páchaným. Diplomatičkí zastupitelia protest odovzdajú svojim vládam.

KRAJINSKÝ SNEM.

13. decembra.

Zasadnutie tohoto dňa zaslúži zvláštnej pozornosti tak ohľadom toho, že na ňom po zaklúčení pojednávania rozpočtu ministerstva orby, gróf Albert Apponyi minister výučby vysvetlil rozpočet svojej torby, ako aj preto, že ku rozpočtu orby dvaja vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, asíce Koloman Brestyenzsky a pralát kanonik Ján Csernoch všeobecnú pozornosť vzbudili svojimi rečami.

Beh tohoto zasadnutia bol nasledovný. Predseda Julius Justh po 10. h. zahájil zasadnutie. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Ignác Darányi, Géza Josipovich, gróf Aladár Zichy. Pri pokračovaní v pojednávaní rozpočtu orby ku položke záležitosti poľných robotníkov pozdvihol sa k slovu:

Koloman Brestyenzsky: Ct. Dom vyslancov! Pri položke poľných robotníkov, vyslanec Vilhelm Mezöfi porovnával búrenie socialistov, s tými pohybami aké neodvislí vyvinujú v záležitosti samotného cla, neodvislosti Uhorska, a ľudová strana dovoľuje si poťažne cirkevno-politických predloh a teraz už prijatých zákonov.

Ja to myslím, že ct. vyslanec Vilhelm Mezöfi vtedy by mohol robiť toto porovnanie, keby na vonku Domu

tak mluvil a jednal, ako tu v snemovni a keby tak ro-
bil, ako tie dve stránky, ktoré vonkú pred ľudom to
isté hovoria, čomu výraz dávajú aj tu na sneme. Zo
stránky pána vyslanca Mezöfiho ale toto neskusujeme,
bo jeho skutky iné ukazujú. Keby som sa ja o tom
presvedčil, že pán vyslanec Vilhelm Mezöfi tak jedná a
hovorí na shromaždeniach robotníckych a jeho odbor-
ných zasadnutiach, ako tu hovorí a jedná, bol bych
náklonný ho podporovať, bo viem, že robotnícky ľud
o zaj potrebuje vodcov a podporovateľov. V jednaní
mojom by som však len tak ďaleko pokračoval, kým
bych sa o tom presvedčil, že z toho ani jedna stránka
nemá škody, lež že je to obom na osoh, nie ale tak
ďaleko, aby z toho robotník ničoho nemal, robotu
dávajúci však na mizinu vyšol.

Pán vyslanec Vilhelm Mezöfi, tak v jeho rečiach,
ako v jeho novinách jednostajne to spomína, že tisíce
holdov čiernych grófov a kňazov treba podeliť. (Pohyb
v prostriedku.) Prosim, to povedal, nikdy ale neslyším
to, že treba podeliť aj nemovitý majetok mnohoná-
sobných millionárov, kdežto ako vodca socialistov mal
by natoľko spravodlivý byť, aby rovnou mierou meral
poťazne majiteľov movitostí a nemovitostí.

O tom hovoria a píšu jednostajne, že kým toto do
priadku nepride, nedá sa usporiadať ani záležitosť ro-
botnícka.

Je v skutku pravda, že pred 10—15 rokmi pomery
robotnícke boli veľmi zlé a že robotníci tak nízke vý-
robky dostávali, že len plano, najviacej len zo zemia-
kov, kapusty a z chleba živorit mohli. (Výkriky: Na
Horniakoch!) Áno, z tadiaľ je najviacej robotníkov.
Tieto pomery sa však k lepšiemu obrátili, bo osud a
potreba robotníkov, pozdvihly aj jejích výrobky natoľko,
že ľud robotnícky teraz dosť dobre žije, jie mäso a
pije aj kávu, ba si vie dačo aj na stranu odložiť a
viem aj viacej sporlivých a obozretných robotníkov, čo
zo svojho výrobku aj do sporiteľne vkladajú, lež aj
to viem, že nateraz do peňažných ústavov robotníci
vkladajú peniaze, robotu dávajúci ich ale z tadiaľ vy-
nášajú.

Celkom úprimne vyznám, že ponač liberalizmus
a spoločnosť zanedbaly ľud robotnícky, socialistickí vo-
dovia boli prví, čo sa zaň zaujali. Takto stali sa
vodovia ľudu. Keby ministerstvo orby toto vodcovstvo
ku sebe pritúlilo, to by nebolo toľko nespokojnosti a
ponosovania, aké sa teraz zo všetkých strán ozývajú.
Môžem povedať, že jestli sa tieto veci naďalej tak budú
vyvíjať, ako prítomne, vtedy pomery naše celkom sa
premenia, robotníci stanú sa majiteľmi zeme, strední a
malí hospodári budú zaiste robotníkmi. I keď by tomu
aj nebolo celkom tak, pomery naše bezmála sa
obrátia, že strední a malí hospodári prinútení budú po-
zemky svoje do árendy dať, bo nie sú vstave znášať
tie vysoké mzdy, aké od nich robotníci už aj teraz
žiadajú.

Tohoto roku zdá sa, že jednomyselne pokračujú
robotu dávajúci. U nás v Prievidzi, kde asi s 30.000

robotníkmi uzavierajú smluvy, dnes o 20 hal. vyšší vý-
robok dostáva každý robotník. Tak jednomyselne po-
kračujú, že robotu dávajúci, čo do Prievidze dochodia,
na mestskom dome jednoducho vyslovujú sa, že za
takú a takú mzdu prijímajú robotníkov, ináč ale nie.

Prečo vlastne pozdvihol som sa k slovu; hlavná
príčina toho je, aby som pána ministra orby prosil a
pozornosť jeho náklonne na to obrátil, aby ako iné
pánstva a iní árendátori uzavierala s robotníkmi smluvy
aj ústredná správa erárskeho pánstva mezöhedešského.
K poľutovaniu je, že splnomocnený spomenutej ústre-
dnej správy práve teraz nachodí sa v Prievidzi a ne-
chce tú základnú mzdu povoliť, ktorú každé iné pán-
stvo a árendátori dali už u nás robotníkom, dľa čoho
totiž, v mesiacoch máj a jún každý chlap robotník do-
stane na deň 1 kor. 20 hal. a každá žena 1 korunu.
V smluve mezöhedešskej nechcejú však dať chlapom
len po jednej korune a ženám iba osemdesiat halierov.

O to prosím preto pána ministra orby, aby bezod-
kladne naložil a nariadil, aby v mezöhedešskom panstve
také smluvy uzavreté byly, ako v iných pánstvach.
(Schvalovanie.)

Albert Molnár: Rečnil tiež proti vodcovi socialdemo-
kratickému Vilhelmovi Mezöfimu. Na to, ako vždy, tak
aj teraz v hlboko odôvodnenej reči podvrátil nápady
socialdemokratov:

Ján Csernoch: Keď tu socialdemokratov na otázku
brali, že len chyby duchovných pretriasajú v novinách:
Nuž et. Dom! pokračoval rečník, duchovný v tak
úzkom spojení stojí s náboženstvom, že kto napáda
duchovného, ten napáda aj samé náboženstvo. (Vše-
obecne schvalovanie.)

Franc Szkyssák: Vyslovil sa proti podpore malých
a stredných hospodárov a proti rozšíreniu pomocnej
akcie na Horniaky.

Po záverečnej reči ministra orby rozpočet jeho
prijatý bol pri oduševnenom schvalovaní.

Nasledovalo pojednávanie rozpočtu ministerstva vý-
učby.

Gróf Albert Apponyi vysvetlil svoj rozpočet a s
tým zakončilo sa zasadnutie.

14. decembra.

Pojednával sa rozpočet ministerstva výučby. Pred-
sedal Julius Justh. Prítomní boli ministri: gróf Albert
Apponyi, Ludvik Jekelfalussy, gróf Aladár Zichy, Gejza
Josipovich.

Ku rozpočtu rečnili vyslancovia: Béla Metzner, To-
máš Kállay, Franc Steiner, Alexander Nagy, Jozef Szász,
Michal Léway, Jozef Simko, Potom sa zakončilo dnešné
zasadnutie.

15. decembra.

Na dennom poriadku bolo pokračovanie pojedná-
vania rozpočtu ministerstva výučby. Na tomto zasadnutí
zvláštnou rečou vynikal kresťanský vyslanec *Ján Cser-
noch*, ktorý dôkladne označil požiadavky a zásady kre-
stanskej ľudovej strany straniva ministerstva výučby.

Na zasadnutí prítomní boli ministri: gróf Albert

Apponyi, Alexander Wekerle, Gejza Josipovich. Predsedal Julius Jüsth.

Ku rozpočtu rečnili: Karol Szabó, Georg Nagy, Otto Sziklay, Karol Bohus. Pozdvihol sa potom ku slovu vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Ján Csernoch. Začiatkom reči trefne spomenul rečník, že ačpráve len niekoľko mesiacov prešlo od debatty atressy na kráľa, veľká časť tých záležitostí, ktorých usporiadanie obsahuje sa v atresse, je už prevedená, na prevedení druhej čiastky jejich pracuje sa jednostajne. Žiada rečník súrne prevedenie autonómie katolíkov, usporiadanie otázky kongruy, sriadenie náboženských škôl a platov katolíckych učiteľov. Zakladanie štátnych škôl nežiada, stojí ale na tom, aby náboženské školy podržané a popravené byly. I keď rečník všetky požiadavky kresťanskej ľudovej strany, straniva ministerstva výučby náležite vysvetlil, dôverujúc v terajšom ministrovi výučby, prijal rozpočet tak v svojom, ako aj v mene kresťanskej ľudovej strany. (Všeobecné schvaľovanie.)

Nasledovaly potom odpovede ministrov na interpellácie, s čím sa zakončilo zasadnutie.

17. decembra

Na dennom poriadku stála predloha dvojmesačnej indemnity, ktorú predložil ministerpredseda Alexander Wekerle tým cieľom, aby vláda splnomocnená bola v januári a vo februári bez odhlasovania rozpočtu spravovať peňažné záležitosti krajiny, bo by ináč Uhorsko upadlo zas do nezákonného stavu.

Proti tejto predlohe rečnili národnostní vyslanci a viedol ich Milan Hodža. Chceli týmto snáď dokázať, že by im milé bolo vidieť krajinu a ľud poznove v nezákonnom stave.

Pri odhlasovaní prijal snem väčšinou predlohu indemnity a s tým zakončilo sa zasadnutie.

18. decembra.

V dnešnom zasadnutí prijatá bola predloha indemnity v trefom čítaní.

Národnostní vyslanci rumunskí spôsobili malý ruch vo svojej remunskej záležitosti.

Ferdinand Juriga, vyslanec národnostnej ľudovej strany, ako v dajakom shromaždení socialdemokratickom dal sa napádať katolíckych biskupov v takom tóne, že sa nad tým celý snem pohoršil.

Ponevác sa s dnešným dňom pretrhlo pojednávanie rozpočtu ministerstva výučby, gróf Albert Apponyi odpovedal na reči doteraz ku jeho rozpočtu povedané. S tým sa zakončilo zasadnutie.

19. decembra.

Posledné zasadnutie pred vianočnými sviatkami. Pojednávalo sa o zákonnom návrhu medzinárodnej rady, vydrživanej v Algecirasi, o dočasnom sriadení zahranično-obchodných a priemávkových pomerov, o zreformovaní sudcovskej a fiškálskej organizácie. Snem prijal predlohy a po interpelláciach zakončilo sa zasadnutie.

Zasadnutia snemu odročené sú do 10. januára.

Snemovňa veľmožov držala zasadnutie dňa 21. decembra, v ktorom prijaté byly všetky predlohy snemom odhlasované. *Julius Városcy*, arcibiskup kaločský, predniesol blahoželania k nastávajúcemu novému roku jeho veličenstvu kráľovi, ktoré predsedníctvo zvičajným spôsobom zložil pred trónom. Počom zakľúčené bolo zasadnutie.

K novému roku 1907.

Vítajte nám roku nový
v rodné kraje naše,
v polia, hory, vinohrady,
v domky i salaše.

Čože nám tvoj úsvit mladý
prináša nového?
Jaké dary nám od Darcu
nesieš nebeského?

No nech čo chce z ruky Božej
lono tvoje skrýva,
za všetko nech vóla Jeho
pochválená býva.

On nás z neba požehnávaj
za svitu tvojého,
a ochraňuj milostive
od všetkého zlého.

Venči každú dobrú snahu
ľudstva stálym zdarom,
vífazstvo daj dielam pravdy,
zahaňbenie ľhárom! *M. Bolerázky.*

B E S E D N I C A.

Zlomkrk imania.

Nemiernosť podkopáva imanie, ktoré sa uchádza užerníkom a židom. Nevinná rodina biedu trpí a do ťažkých hriechov upáda. Však už pohan Diogenes riekol: «Korheľský dom vydávi svojho hospodina». Ach, však je to len mnohými udalosťami dokázaná vec. Bývalí hospodári sú zobrákmi následkom obžerstva. Prstom sa ukazuje na nich. Sú dediny, ktoré pred rokmi oplý-

valy bohatstvom, teraz ale sú pelešou zobračkov. Pálené ich zhubilo. Opilstvo najistejšie ti vopchá do ruky zobračku palicu. Lebo však kto veľa slope, aj veľa minie. Ale aj to je pravda, že pijak nemôže plniť svoju povinnosť, teda hynie gazdovstvo. Pijak neprestane piť keď aj vidí že na vnivoč vynde. Naozaj, pijak je taký, jako pahlný pes; tento sedí pri stole pána, ani sa len nepohne, lež len čaká, aby mu čo-to hodené bolo. Keď sa mu čo hodí, zas čaká, aby mu znovu bolo hodené.

Katka Meliš bola švarnou a pracovitou devou. Pytačov mala až priveľa. Ona sa ale za remeselníka chcela vydať. Jej matke sa to nepáčilo. Často jej hovorievala:

— Katka moja, lepšie by ti bolo vždy bez venca byť, ako za tohoto korheľa sa vydať. Nikdy ty nebudeš pri ňom šťastlivá.

— Oh, maminka moja, — odpovedala dcéra — prisahal sa, že nebude piť. Pritom je on veľmi pracovitý. My budeme blažene žiť spolu.

Sobrali sa. Úbohá ženička. Či si nevedela, že korheľ nemôže byť dobrým manželom? Korheľ nemôže byť dlho dobrým. V prvom roku bol stálym. Ferko žil striezlivo a robotne, večer doma býval. Po narodení prvého dieťaťa ale sa hrozne zmenil. Chlapček bol chorľavým; tatko vravieval, že nemôže vystáť ten škrek; začal do krčmy chodiť, zkadiaľ obyčajne len popolnoci chodieval domov.

Katka čo chvíľa zbadala a prežalostne zkusila, že jej matka pravdu mluvila. Zo dňa na deň zkusovala, že polepšenie pijaka nenie stálym. Keby jej matka na pomoci nebola bývala, bola by musela zhytnúť od hladu, manžel v krčme minul, čo zarobil. Musela odlúčiť dieťa, pretože nemala mlieka. Následkom tejto príčiny dieťa krik robilo. Manžel neprestajne hrešil a zlodečil. V jednu noc všetko prepil a celkom neočakávane prišiel domov. Doma od ženy zase len pálenku pýtal.

— Ver mi, drahý Ferko, — hovorila žena — že ani haliera nemám; však i včera som ručník musela založiť, abych mohla chleba kúpiť a bytné vyplatit.

— To je pekelná lož! — ručal Fero divo. — Daj mi peniaze, lebo zle pochodíš!

Úbohá ženička sa dosť obzerala v sieni, ale nič nevidela, čo by bola mohla založiť. Nábytok a šaty už boli založené. Ešte sobášny prsteň mala. Keď to videl muž, rozkázal jej, aby hneď šla predať ten prsteň, zakaľ sa krčma nezavre. Žena však plačúc, preriekla:

— Ferko môj, pre Boha ťa prosím, nenúť ma, aby som tento prsteň predala. Čakaj do rána, radšej si ruky zoderiem v práci, aby mi nezhytnul tento záloh lásky.

— Chceš-li žiť, hneď sa klúď s tým prsteňom! — zareval na ňu muž

Žena sa zľakla, zbledla, hučalo jej v ušiach, nepočula čo sa ďalej deje. Fero začal päsťou chňapať ženu dieťa na rukách držiacu a bedákajúcu:

— Oh, len mňa zabi, nebantuj ale toto nevinné dieťaťko!

Lenže čo by bolo vstave blázna krotiť? Jeden úder padol na hlavu dieťaťa. Nastalo ticho. Fero sa vzdialil.

Krvou zaliate dieťa ležalo na zemi, Katka ale vedľa neho; chcela ho vzkriesiť, túlila ho k prsiam. k ústam svojim, ale darmo. Zbláznela od žiaľu.

Ah, koľko je takých prípadností naznačené? Beda takým ohavníkom. Hriech je bantovať cudzie imanie, ešte väčším hriechom je bantovať imanie rodiny.

Prví kresťania sa s osklivosťou odvracali od sviatkov pohanov, lebo sa tam deti zabíjali, krv ľudí sa tam pila. Aj korheľ žerie mäso a pije krv svojich, pretože, zakaľ sa on zabáva, jeho rodina hladuje; jaké to hovädské nemilosrdenstvo!

V istej obci korheľ Ján Mendes opilý sa potíkal v noci po uliciach. Nemohol domov trafiť. S kýmisi sa stretol a pýtal sa ho:

— Povedz mi, kam idem?

Ten mu povedal:

— Do úplnej záhuby.

Korheľ potom opäťoval a po ceste mrmlal:

— Do záhuby. Áno do úplnej záhuby idem.

Ten druhý sa zmlieval nad ním a domov ho zaviedol, Korheľ si to ale dobre zapamätal a veľký dojem to učinilo naňho, že cesta opilstva je cesta záhuby. Nepil viac pálené. Veľmi miernym a poriadnym človekom sa neskôr stal.

Zakaľ človek žije, vždy sa môže napraviť. A my sme aj povinní všemožnými prostriedkami napravovať korheľov. Však to nikto nemôže zapierať, že lieh vrhá svojich otrokov do toho najväčšieho nebezpečia. Lieh ustavične zúri a pustoší. Ministerpredseda anglický Gladstone roku 1880. nasledovne prehovoril na sneme vyslancov krajinských:

— Lieh dnes viac ľudí zbavuje života, nežli vojna, mor, hlad a iné plíagy. Lieh je naším najúhlavnejším nepriateľom. Krčma vyprázdňuje kostol, hamuje školu, súkromné domy znešťastuje, vykoreňuje rodinnú lásku.

V ktorej obci sa veľmi míňa pálenka, tam je moc sirôt, veľa vdov, mládež bez nádeje, remeselníci bez práce, roľníci sú hovädám podobní, veľa domov bez chleba, väčšina obyvateľstva je biedne chudobná.

V istej dedine 1560 duší počítajúcej už 40 rokov zúri nemiornosť v pití. Chotár 3400 honov obsahujúci je dobrý. Zo 40 zemanských rodín je už len jedna, následkom nemiornosti. Ktorí pijú, o všetko prichádzajú, ktorí sú striezliví, i z práce rúk bohatnú. Robotníci sú bedármi, lebo viac prepijú, nežli prejedia. Minulo sa v tejto obci za rok za 16 tisíc zlatých nápoja; vypilo sa ročite 30 tisíc litrov. Veľa žien a detí to oplakáva, hladuje, otrhano chodí; korheľ ale sa ešte i vystatujú s tým, koľko ktorí stačí vylogať. A veď sú ešte i také obce, ktoré sú odovzdané korheľstvu vo väčšej miere. V deň novoročný každý korheľ má urobiť sľub, že cez celý rok nebude piť pálené. Podáva *Jožko Zčachtíc*.

Slovenská ľudová strana nestojí na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasiť s touto stranou!

K slázbam stojací jarmočný pisar pre pisať neznajúcich v Carihrade.

CHÝRNIK.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivý nový rok!

Dar jeho veličenstva. Kráľ pre budapešianskych chudobných, aby si títo mohli zaopatriť na zimu kuro, zo svojej privátnej pokladnice daroval 12.000 korún.

Kráľovský dvor v Budapešti. V budínskom hrade vo stredu 19. decembra večer na počtu ruského cára Mikuláša z príležitosti jeho menin bol dvorný obed. Na dvornom obede zúčastnil sa ruský veľvyslanec viedeňský a osobníctvo veľvyslanectva, ďalej aj zahraničný minister barón Aerenthal. Z tej príčiny už vutorok večer došiel z Viedne do Budapešti ruský veľvyslanec knieža Urusov, prvý tajomník Botkin a vojenský attasé plukovník Marčenko. Veľvyslanec a jeho sprievod najali si byt v hoteli «Bristol». Kráľ — ako sme posledne zdelili — 20. decembra, to jest vo štvrtok po poludní o 1. hodine 30 min. odcestoval do Walsee, kde ostal aj cez vianočné sviatky.

Dar papežovi. Z Rímu sdelujú: Brazilská republika (Južná Amerika) taký skvostný dar poslala pápežovi Piovi X., ktorý skutočne nemá páru. Medzi Vatikánom a Brazíliou odtedy, čo Brazília ostala republikou, panuje veľmi dobrý pomer. Skvostným darom Brazílčania chceli dať aj výraz tej svojej radosti, že pápež rio-de-janeirského arcibiskupa Albuquerqueho vymenoval za kardinála. Dar je jeden veľmi cenný album, na ktorého ozdobenie upotrebili päť kilov rýdzeho zlata. Na prvej strane vidieť címer pápeža Pia X., nad ktorým je jedna hviezda a v prostredí hviezdy veľký diamant. V albume je 24 strán, ktoré predstavujú pápežovi 24 štátov brazilskej republiky. Všetky strany ozdobuje jeden cenný diamant. Album tieto dni odovzdala pápežovi jedna deputácia, ktorú viedol brazilský vyslanec pri Vatikáne a ktorej členovia boli v Ríme žijúci Brazílčania. Brazilský vyslanec v svojej reči spomenul, že americká Brazília sa preto chce zavraždiť pápežovi touto pamiatkou, lebo Európa, najmä ale Francúzsko veľké starosti zapríčiňuje svätému otcovi. Pápež sa veľmi vrele poďakoval za dar, ale na poslednú poznámku brazilskeho vyslanca nedal odpovede.

Vystahovanie. Z Trenčína píšú: Dľa zprávy trenčianskeho podžupana z trenčianskej stolice minulý mesiac vystahovalo sa 595 ľudí do Ameriky. Následkom hustého vystahovania sa počas regrutačky zo 6875 vojovinných hlásilo sa len 4073. Gazdovia sa ponosujú na nedostatok robotníkov.

Tretia universita. Deputácia «Toldy» kruhu v Prešporoku 20. decembra predpoludním chodila u ministra kultu grófa Alberta Apponyiho prosiac ho, aby tretiu universitu postavil v Prešporoku. Deputáciu viedol prešporský veľprepošt dr. Franc Komlóssy, ktorý v svojej reči vyzdvihol, že mesto Prešporok má najväčšie právo k tomu, aby tretiu universitu tam postavili, lebo mesto Prešporok už malo universitu a čo na hranici ležiace mesto povolané je veľké služby preukázať vo výchove uhorskej mládeže. Minister Apponyi odpovedal, že v tejto záležitosti ešte nerozhodnul, ale Prešporčania môžu byť presvedčení, že pri rozhodnutí budú ho viesť len verejné záujmy krajiny. Deputácia potom vyhladala ministerského predsedu dra Alexandra Wekerleho a štátneho sekretára v ministerstve výučky Viktora Molnára, ktorých tiež prosila, aby podporovali jejich prosbu.

Zo Segedína oznamujú: Právomocenský výbor mesta Segedína vydržoval tiež 20. decembra významné valné shromaždenie, lebo na tomto shromaždení výbor jednohlasne uzavrel, že mesto z vlastnej sily postaví a zaopatrí si novú universitu. Shromaždenie najprv ministrov Kossutha, Apponyiho a Andrássyho a vyslanca Thalyho zvolilo za čestných občanov a potom pojednalo záležitosť university, z ktorej príležitosti uzavrelo, že na postavenie university sa pofahujúce memorandum pošle kráľovi, všetkým väčším časposisom a dolnozemským mestám, ktoré vyzve, aby sa pripojily ku tomuto pohybu.

Vyznačený diplomata. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ bývalému srbskému vyslancovi viedeňskému drovi Vuičovl z príležitosti jeho odchodu udelil rád železnej koruny I. triedy.

Šach na smrteľnej posteli. Z Londýna oznamujú, že dľa teheránskych zpráv stav perského šacha je veľmi kritický. Choroba už napadla aj srdce šacha a lekári v každom okamihu očakávajú smrť Musafereddina. Obávajú sa, že dedič trónu nedovoli svolanie národného shromaždenia, následkom čoho ľahko vypuknú vzbury a nepokoje.

Oheň. Z Trnavy píšú, že Treumannova fabrika na slad v minulé dni v noci úplne zhorela. Sladové magazíny budú horeť ešte aj za dva týždne a len potom môžu začať fabriku znova stavať.

Ušiel z policajného väzenia. Trnavský policajný kapitanát v telegramme upovedomil budapešiansku políciu, že z tamojšieho policajného väzenia ušiel 30ročný sluha Marek Böhm, ktorý bol zamestnaný v cirkusi. Böhma zatkli preto, lebo sa veľmi podozrivo choval. Neni vytvorené, že Böhm spáchal zločin. Políciia stopuje uprchlíka.

Plat amerických vyslancov a senátorov. Z Londýna oznamujú, že dľa jedného washingtonského telegramu kongress vyslancov uzavrel, že plat vyslancov povýši z 8000 korún na 12.000. Ten návrh ale, aby aj plat senátorov bol povýšený, kongress väčšinou hlasov odmietol.

Drahé raňajky. Nemecký korunný princ Vilhelm predoslého mesiaca z Grünau cez Budejovice a Prahu cestoval späť do Berlína. Prijduc na stanicu Veselé, dedič trónu pre seba a pre svoj sprievod dal si spraviť raňajky. Hostinský zarátal si za raňajky 160 korún a korunný princ bez slova vyplatil účet, len náčelníkoví stanice spomenul prípad. Rakúske železničné ministerstvo dozvedelo sa o ponose korunného princa a hneď zrušilo smluvu uzavretú s hostinským a na železničný hostinec vypísalo súbeh. Hostinský obrátil sa teraz s prosbopisom na kráľa, prosil o odpustenie s tým sľubom, že tých 160 korún rozdá medzi chudobných.

Smrť dvoch detí. Vo Viedni jedna robotníčka odišla z domu na rýnok a svoje malé dcéry zavrela do kuchyne. V ohništi ešte nevyhasol oheň a dve dievčatá začali sa hrať s ohňom, následkom čoho chytily sa na nich šaty. Kým matka prišla domov, obe dievčatá zhorely.

Divé svine. Ako nám zo Szepeshelyu píšú, vo Spiši veľmi sa množia divé svine a robia hrozné škody tamajším hospodárom. Jozef Kozsár nadlesník biskupského pántva tej jasene zastrelil sám 10 kusov, za čo mu povďační sú hospodári celého okolia.

Prešiel ho rýchlovlak. Z Lipt. Sv. Milkuláša oznamujú, že vozy penzionovaného fõispána Aristida Szmrecsányiho prechádzaly cez železničnú dráhu a kočišia vo veľkej hmle nezbadali blížiaci sa rýchlovlak, ktorý jeden voz odrazil a na ňom sediaceho kočiša Jána Mudroňa zadlávil. Na voze boly sudy naplnené špiritom, ktoré sa srútily a špirit sa chytil. Oheň udusili len s veľkým namáhaním.

Obef nepozornosti. Gazdovia obce Szárd (st. Nagy-Küküllõ) tieto dni šli do hory, aby sa podelili s drevom. S nimi šli aj rychtár obce a hájnik. Po ceste vyprávali sa o poľovačke. Odrazu rychtár schytil z pleca hájnikovú pušku a chcel ukázať, ako vie on zastreliť zajaca. Rychtár myslel, že puška neni nabitá a zo žartu strelil na jedného zámožného gazdu. Puška ale vystrelila a gazda mrtvý klesol na zem. Rychtár sa sám hlásil u žandárov.

Titenitová fabrika v Trenčine. Z Trenčína píšú, že knieža Alexander Thurn-Taxis dostal dovolenie na postavenie jedného laboratoriu v Trenčine, v ktorom bude robiť pokusy s výbušnou látkou «Titenit». Jestli sa tieto pokusy vydaria, knieža postaví v Trenčine titenitovú fabriku, v ktorej by asi 200 robotníkov dostalo zamestnanie.

Organizovanie sa pestovateľov cukrovej repy. Gazdovia stolice prešporskej, nitrianskej, trenčianskej a mošonskej, dľa počtu asi osemdesiat, ktorí pestujú cukrovú repu vo veľkom, v Prešporsku vydržovali shromaždenie, na ktorom jednohlasne uzavreli, že v prešporskej alebo nitrianskej stolici postavia cukrovú fabriku a utvoria účastinársku spoločnosť. Ešte hneď na shromaždení gazdovia podpísali 8000 jutár zeme, na ktorej budú pestovať cukrovú repu pre novú fabriku. Krem toho za krátky čas sossbierali mnoho podpisov na účastiny, tak že teraz majú už pospolu 1,000.000 korún.

Tunel medzi Francúzskom a Anglickom snád už onedlho začne sa stavať. V Anglicku totiž pod názvom «New Statutory Channel Tunnel Company» utvorila sa týmto cieľom spoločnosť a návrh zákona poľahujúci sa na anglickú časť prieplyvu najbližšie už predostrú i parlamentu. Akonáhle návrh bude prijatý, spoločnosť bude mať právo započat práce s kapitálom asi 200 millionov korún. Na postavenie francúzskej časte kanálu utvorila by sa zase francúzska spoločnosť, ktorá by tiež asi toľký kapitál mala.

HOSPODÁRSTVO.

Drobnosti.

1. Nenie dost zbožie v sýpke obracať, ale treba ho s lopatou v pokolese ďalej odhrnúť, aby zrná po jednom v podobe polkruhu padly a s vzduchom čím viac sa potíkal. Pri tejto príležitosti nechajme dvere a okná otvorené.

2. Že ktoré zemiaky sú najlepšie na varenie, k tomu nenie dost zaopatrit si dobré fajty, lebo často sa stáva, že aj najvýbornejšia fajta nepodari sa tak, ako by sa mala. Príčina toho môže byť jak zem, tak nepriaznivé počasie, kým zemiaky rástly, ba aj v studenej jame a pivnici tiež sa ony pokazia. Takéto nepodarené, alebo pohubené zemiaky nedajú sa napraviť, ale najlepšie urobíme, keď ich statku dáme, prv než by sa celkom pokazily. Ak sú zemiaky dobré, tak polovice po drhnutí dost sú lepkavé a na krajoch pena sa

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa poénuc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

ukazuje. Vodu ani vtedy nesmejú zo seba vypúšťať, keď ich tlačíme. Vodnaté zemiaky aj po varení udržia v sebe vodu a sú nepríjemnej chuti. Dobré zemiaky majú bielu alebo žltkastú farbu. O celkom žltých mnohí to tvrdia, že sa nedobre varia, ale to nie je pravda, lebo ak sú neni vodové, ale dobrej fajty, tak viac sú hodné, ako múčnaté biele zemiaky, ktoré pri varení rozfrfú sa na kašu. Hlavná vec, aby na prekrojkoch po drhnutí — ako som to už spomenul — pena zostala, [vtedy zemiaky, bez ohľadu na farbu, dobré sú.

3. Aby nový (kúpený) holub neulietol, zadrôtujme vchod na holubinku a držme väzňa s dobrým pokrmom a vodou. Takto navykne na novú hospodu a zabudne starú, a keď raz vyľahol mladé, nikdy viac neuletí.

4. Kto chce škodlivú a smradlavú zelinu, burinu vykonožiť, aká najmä pri cestách a na pasienkoch raste, vezme 20 litrov vody, dá do nej 5 kilov nehaseného vápna a pol kila sirkovej kyseliny. Túto miešatinu treba prevariť a s ňou burinu, najmä korene pooblievať, všetko vyhyne na viac rokov.

5. O krtici každý rozumný hospodár vie, že je ona veľmi užitočné zvieratko, lebo pod zemou, kde my nevieme sa brániť, pustoší nepriateľov rastlín. Preto neslobodno prenasledovať a kynožiť krtice, lebo sú to naši priateli. Ale pri všetkej užitočnosti sú ony aj škodlivé a mnoho sa mrzíme pre ne v záhradách, kde vysadené a vysiate hriadky ryjú. Sú rastliny, ktoré po tomto vyhynú, takéto sú aj uharky. Musíme teda bedliť, aby sa krtice nedostali k uharkám. Najľahší spôsob toho, keď uharkovú hriadku obhradíme s do petroleju namoženými handričkami, ktoré asi na piad do zeme zakopeme. Krtica nemôže vystáť smrad petroleju a tak vyhne hriadke. Toto je viac hodno, ako sklo, alebo ostré paličky. Treba probovať.

DOPISY.

Z bobrovského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

V našom okrese veru už na mnohých miestach voličom začínajú sa oči otvárať. Vidia totižto, že jak veľmi schybili, keď takého chlapca, jako je Szkycsák, do snemu poslali. Človek sa k nemu v žiadnej, ale v žiadnej záležitosti nemôže obrátiť, ani nejakej rady uňho dostať. Ideš-li k nemu s nejakou sťažnosťou, tolko ti povie: «to páni už tak robia», alebo: «nieto pravdy na svete» atď. S takými a tým podobnými rečičkami

a čo by ak pekné byly, človeku veru moc pomôcť nemožno.

Na sneme, jako počúvame, zase keď otvorí ústa, nuž smejú sa z neho všetci. Orava veru nezajde ďaleko s takýmto ablegátom, čo inšie nevie, len sľubovať a svoje noviny rozdávať a natískať, žeby mal z nich čím väčší dôchodok.

Je to bieda, že s týmto našim človekom nedajbože prijsť na poriadok. Viani nám bol ľudový; potom nám započal vychvaľovať stránku pokrokovú; keď ho tam nechceli, ostal národným a teraz s luteránom Hodzsom utvorili si novú stránku oproti kreštanskej strane, takzvanú slovenskú stranu. Mnohi povedajú, že preto utvoril tú slovenskú stranu, lebo že vraj on, ponevadž nevie tak dokonále po uhorsky a učenejší ľudia, jako sú aj ablegáti, u nás najviac po uhorsky rozprávajú, nedobre sa cítil a haňbil sa byť medzi nimi a za to ich nechal tak a išiel tam, kde sa len po slovensky rozpráva.

Ďalej! Medzi ľuďmi hovorí, že jak veľmi jemu záleží náboženská výchova dietok a že ak vrele odporúča katolícke školy, ale pri tom, keď na to príde, pracuje on aj na zavedenie školy štátnej. Že tomu je tak, svedkom je jasenné stoličné shromaždenie minulého roku. Tam bol i pán Szkycsák. I zbadal, že tam prítomné duchovenstvo oduševňuje sa za školy cirkevné; chytil sa náš chlap rozumu, stane hore; rozprávať sice moc tam nerozprával, toľko ale mohlo sa vyrozumieť, že on je tiež za to, aby cirkevné školy byly i naďalej. Celkom pyšne sa potom poobzeral po kňazoch, jako keby bol chcel im povedať: «vidíte kňazi, jaký horlivý som ja kreštan-katolík a vy ma nechcete za ablegáta». Szkycsák teda bol hore. Lež na jeho nešťastie na to stane pán podžupan a takto asi povie: «Pán Szkycsák, ja sa vám veľmi čudujem. Vy mi tu odporúčate školy katolícke a vo vašom vlastnom rodisku v Kline všetko možné ste robili, aby tam štátna škola bola». Celé shromaždenie započalo sa smiať a Szkycsák zahaňbený nevedel čo má povedať. Posbieral sa teda a išiel von. Pravda, že jeho noviny zato písaly, že Szkycsák jak velice zastáva katolícke školy. Ľudia, ktorí lepšie poznajú Szkycsáka, nad tým sa len smiali. Tak on to krúti a máta vo všetkom. Keď je u nás, medzi čistými katolíkami, vtedy on je najpobožnejší katolík, ba sa vie aj na «Týždenníka» pre luteránov písaného nahnevaf; zase keď je medzi luteránmi, tam sa aj pochváli, že on jak veľmi podporuje «Týždenníka».

Teraz vám len toľko povedám ku koncu: Neprevracajte! Neobraccajte! Nevyvraccajte! Čo je pravda, darmo, to je pravda!

Nový volič.

Poučné drobnosti.

Mnoho ráz nachádzame v «Kreštan»-e hru-
bými literami vytlačené drobné múdrosti. Cielom
tohoto článku je čtených čitateľov a priateľov

«Krestana» upozorniť na tie drobné, ale múdre pravdy, ktoré nám on prináša. Také sú, nasledovné:

«*Krestania kvotolici, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!*» Jak pekné to napomínanie! Dal by Pán Boh, aby si ho ľudia i povšimli a dľa neho si riadili čas venovaný k čítaniu! Mali by sme peniaze vynaložiť len na *také knihy a časopisy*, ktoré nášmu katolíckemu duchu dodávajú silu, neučia nás k zlému, ale v každom riadku to dokazujú, že im na mysli leží len naše dobro, tak časné, ako i večné. Také sú: «Kniha sv. evanjelií», «Kniha nasledovania Krista Pána», «Cesta dokonalosti», «Katolícky ľudový katekizmus», «Legendy o Svätých a Vyvolených Božích», «Životopis Jána Don Bosku», «Krátky výklad Evanjelií», «Posol Božského Srdca Ježišovho», «Kráľovna Svätého Ruženca», «Strom Serafický», »Životopis svätého Alojza, svätého Stanislava Kostku, svätého Alfonza Rodr., Krescencie», «Život, smrť a oslávenie troch košických mučeníkov», «Návštevy Preveleb. Sviasťosti Oltárnej», «Život svätého Ignáca z Lojoly», «Deti jako rozširovatelia viery», «Život Pána nášho Ježiša Krista», «Krestan» atď. *Tieto si zaobstarajme*, na tieto *dajme* peniažky, *objednajme* si ich, *čítajme* a poučíme sa mnoho, naučíme sa len k dobrému, nie ale k zlému. Bratia Slováci, sestry Slovenky, hore sa! Čo driemete? Vari ešte spíte? *Prečo nečítate?* V dobrom čítaní je veľký, neoceniteľný poklad. Nech sa nenachádza medzi nami ani jeden, čo by dobré knihy a časopisy nečítal. Hore sa k čítaniu dobrých kníh a časopisov!

Druhá drobnosť, ale i múdrosť «Krestana» je to krásne vyzvanie: «*Krestania, kupujte len u krestanov!*» Tak je. Žid len k židovi ide do sklepu. Žid len k svojmu ide, od toho berie všetko. Žid-kupec všetko len od žida veľkupca kupuje. Vezmime si od tých príklad a poďme i my len k svojmu! Máme kde-tu *konzum*, neobchádzajme ho, ale všetko len tam berme, ta zanesme naše haliere, naše mozole. Nech sú i kroky naše kresťanské! A čo by sme my mali nosiť naše dosť ťažko vyrobené a ušporené krajciare k židom! Tí si už dosť a mnoho nagazdovali z našich haliarov. To sú už boháči. Poďme my len k svojmu! Nedajme sa zlakomiť na jeden ponárik, na cukríky, na sladké slová, ale k

svojmu! Nech bude teda heslom našim: «*Svoj k svojmu!*»

Tretie, čo čítame často v «Krestan»-e je, že: «*Slovenská ľudová strana nestoji na stanovisku katolíckom, verný katolík nemôže súhlasiť s touto stranou!*» To je už tisíc ráz dokázané! Tam je katolícka viera kšeftom, tovarom. Kto má Boha v srdci — toho nezvedú slovenskej strany mudrci! Čo tá strana už pokazila a zničila v cirkvi katolíckej za jeden-dva roky, to liberáli cez 50 rokov by neboli mohli učiť. Kto neverí, nech sa ide presvedčiť do Zohoru, Ružomberka, Veľkých Topolčian, Lúček, do okolia košického! Svedkom toho sú: Prešporok, Skalica, okolie Trnavy, Liptov, Orava, Békés Čaba, Markušovce, okresy: mikulášsky, ružomerský, dolno-kubínsky, bobrovský, kulpinský a iné! Už sa nemôžu dívať na pokračovanie [národnarov ani naše náboženské časopisy, takže «Posol Božského Srdca Ježišovho» vychodiaci v Trnave u p. pátrov Jezuitov v októbrom čísle na strane 311-jej ostro píše o nich a chráni nás pred nimi: «Chráňme sa falošných prorokov». «Nepočúvajte na tých, ktokoľvek by to bol... nečítajte také noviny (dozaista rozumejú sa: «Slovenský Týždenník», «Ľudové Noviny), lebo sa otrávia». Poslúchnime teda p. pátrov Jezuitov, poslúchnime ale i «Krestan»-a a *slovenskú ľudovú stranu ani neobzrime!*

V tak malých drobnosťach, jak veľké múdrosti!

Povsimnite si ich!

Pozorovateľ.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Kráľovna Sv. Ruženca. Mesačné novinky pre mariánskych čitateľov. Rediguje a vydáva veľk. pán Štefan Pironesák, titulárny kanonik, dekan, škôldozorca a jablonský farár v Jablonke (oravská stolica). Už osemnásť rokov neunavne koná časopis tento apoštolskú missiu medzi čitateľmi mariánskymi; ukazujúc im cestu, po akej majú kráčať, ako verní katolíci, verné dietky cirkve rim. katolíckej; vedúc ich svojima článkami cestou z Nazaretu

až na Golgotu; udržiujúc ich vo viere; posilňujúc v nádeji; rozpalujúc srdcia láskou k Bohu Otcu, k Pánu Ježišu Kristu, k Bohu Duchu Svätému, k obete sv. omše, k prevelebnej Sviatosti Oltárnej, k Matke nebeskej atď. Vrele odporúčame všetkým údom «Spolku Božského Srdca Ježiša Krista», «Braterstvu presväteho Ruženca», «Živého Ruženca», «Braterstva sv. Škapuliara» a údom inších braterství. — Objednať kedykoľvek. Kto sa chce s ňou obznámiť, nech si prosí na ukážku jedno-dve čísla. Písať treba na: Redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca». Jablonka. Árva megye. — Predplatná cena na celý rok 80, to jest osemdesiat krajciarov, alebo 1 koruna i 60 halierov.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovesik, farár likavský, S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán. 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatréné. — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Sviatosť birmovania, pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

Stanovy a Odpustky všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochranstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškvrnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštadte utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstät-u vydané. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy).

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslaf, pošle ju knihtačiaréň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku sostavil Štefan Janovesik, farár likavský.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Členova knižička Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku

sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl. Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťan-a»!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. decembra.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 14:25—15:40, peštianska K 14:00—15:10, stolno-belehradská Kor. 13:90—14:90, banátska K 13:95—14:80. — *Raž:* K 12:50—12:75. — *Jačmeň:* na krm K 12:50—12:80. — *Ovos:* prvotriedny 14:40—14:90, druhotriedny ————. — *Kukurica:* K 9:20—9:80. *Repica:* K 30:50—32:00. — *Proso:* K 14:40—14:90.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	26:20	25:00	24:00	22:00	21:00	20:00	19:00
		č.	7	7½	8		
		K	17:40	15:40	12:00		

Drobné otruby: K 9:00, hrubé K 9:80.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 115:00 do 132:00 za 100 kilogr.; ďatelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4:20—4:40, žlté K 5:60—6:00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 20:50—21:50, tarkavá K 19:00—20:00. — *Hrach* lupaný: K 24:00 do ———. — *Šošovica*, veľká čistá: K 70:00—80:00. — *Koňopné semä:* K 24:00—26:00. — *Janové semä:* prima K ————. — *Rasca* (kmin): 88:00 ————. — *Mak:* K 80:00 ————. — *Ladník:* K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73'00 do 73'50, kockový K 74'50—75'00, žltý K 72'50—73'00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 43'75, fiumánsky White-Star (***) K 40'75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 23'00—23'50, bosenský K 38'00 do 38'50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 26'00—26'50, srbské (100 kusové) K 26'00—26'25.

Sviňská masť: budapeštianska K 142'00—143'00.

Slanina: vidiecka K 000'00—000'00, mestská 4 kusová K 111'00—112'00 za 100 kilogr.

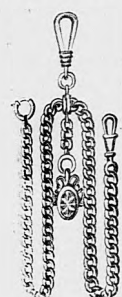
Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 146'00 do 147'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42'50—43'00.

Vajcia: prima uhorské K 92—98, podľejšie K 90 do 92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'60—3'00, k vareniu K 1'80—2'00, syr 30—40 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'40 do 1'50 za kilogram; kurence k smaženiu K 1'60—1'80, kurence k pečeniu K 2'80—3'20, sliepky na polievku K 3'50—4'00 za jeden pár.

Priležitostná kúpa!
14 karat. zlatá-retiazka

so znakom c. k. puncového úradn, skoro nová, j-dnoduchá alebo duplovaná, komplet gramm po 90 kr. Len za krátky čas, kým trva zásoba.

15 gr. váhy	13.50
20 " "	18.—
25 " "	22.50
30 " "	27.—
35 " "	31.50
40 " "	36.—

Zásielka s poštovou dobierekou. Výmena povolená. Max Böhnel odpredaj zlatého tovaru vo veľkom. Viedeň, IV., Margarethenstr. 27.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor.—24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovoleniestli sa poštové útraty vynahradia. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy).

Oznamí prijíma administracia

'Krestan'

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Schwarzwald kukučkové hodiny

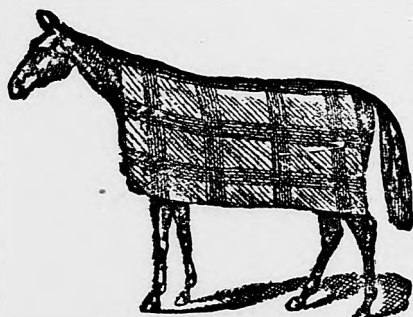
s rezaným obrazom a s pondusmi z bronzovanej jedloviny, s 1. pondusom --- 2.— zl. s 2. pondusmi --- 3.50 zl. 3 rokov záruka na písme. Za nezodpovedné vratia sa peňaze. Rozposiela s poštovou dobierekou

MIKŠA BÖHNEL hodinár.
Viedeň IV., Margarethenstr. 27. (Telefon 3523)
Treba pýtať moj cenník s 2000 obrazmi tranko a zdarma.

Najnovšie budič hodiny s väzovým zvonkom s bijúcim strojom. zl. 2.50.

OH LAS.

Aby hospodári Uhorská všeliakými figlami rozšírovaným odporúčaniam na lepšiu sadnuť a peňaze vyhodif nemuseli za veci nevidené, totižto za pokrovce na kone udajne zvlny robené, skutočne ale k tomuto cieľu v daktorej českej fabrike vyhotovené z barchetu a

kalmuku, odhodali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé ako bunda teplé uhorského fabrikátu

pokrovce na kone uvedieme do obchodu, ktoré všetkým požiadavkam zodpovedia. Výhodné ceny pre hospodárov: =

Cena veľkého a širokého panského pokrovca na kone 3 zl. Najväčšej a najlepšej jakovosti cena 3 zl. 50 kr.

Franko zasielka ku každej pošte.

Výlučná atresa objednania:

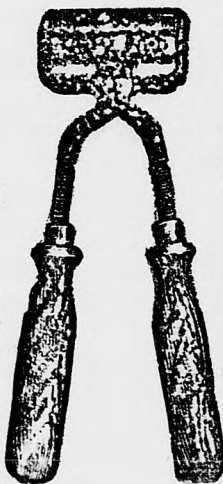
Sorov sklad rozposielania

:: pokrovcov na kone ::

SOMOGY-SZILL.

Ku báliku pripojiť možno povodne «RAPIDE» nožnice k strihaniu lichvy s náhradným nožom spolu 1 zl. 60 kr. Povodne «Pegoeff Freres» francuzske nožnice k strihaniu koni za výhodnú cenu 2 zl. 20 kr.

Dobrestanie za povodnosť a dobrotu našho tovaru. Za nezodpovedné vratime peňaze.

Šijáce Stroje.

Veľmi dokonalé-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. Vždycki Kdostaniu u. 812 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každmeudarmo

l-ej jakovosti pevným strojom, bije pol a celé hodiny, zobúda silným zvukom väzového zvonu v pekle politirovanom okrúhľom ránci so sklenným číselníkom v průmere 30 cm. zl. 2.50. Tiež s číselníkom v noci svietiacim zl. 3.— So zárukou 3 rokov na písme. Za nezodpovedné vráta sa peňaze. Zasiela s poštovou dobierekou

MAX BÖHNEL hodinár,

Viedeň, IV., Margarethenstr. 27. Treba pýtať moj cenník s 2000 obrázkami zdarma a franko.

Žiadajte si cenník
Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

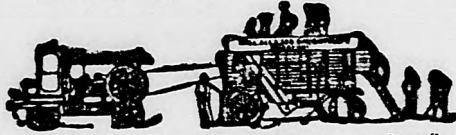
JAN KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportný obchod **BRUX No. 1233.** (Česko.)

LÁMKU, pakostnicu, reuma najbezpečnej bieči Ladový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik. Hatvan.

!!! Vyznačenie prvej odmeny !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 50.

Úplná záruka za dokoálu mlaťbu! — Cennik na žiadost' franko.

Najdokonalejší a najjednoduchší mlatebný motor stroj. Lahko k vedeniu bez strojnika. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje — Odporúča s úplnou zárukou svoje benzínové k vystrojeniu mlynov a priemyselných podnikov taktiež

elektrické benzinokomobi mlatebné stroje
s dvojn vystrojením k čisteniu. Jedine jestvujúca novota! Samoučinkujúci, dozorný a bezpečný ventil. Osobitná trieda hospodárskych strojov: parostroje, mlyny, rajtare, mlatidlá, sejestroje atď.

O nedostížnej vitečnosti motor mlatebných strojov dopytať sa možno u p. barona Jozefa Kemény: Maros-Németi (Erdély), u p. Jána Nagy, Beleg.

Najistejší lacny obchod. Najistejší lacny obchod.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

Jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh. Účinkuje podivne chytro a istočne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

1/2 decilitrová fľaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor, 3 malé, alebo 2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.

Zachovanie zdravého ŽALÚDKA

spočíva hlavne na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstránení škodlivé zapečenia. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylinných latek pečlivo pripraveným, ktoré užívaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje a mierne, bezbolastne prečistenie pôsobí a tak známe následky nestriednosti, pochybene diety, nastudene a neprijemne zapečenie stolice na pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčovitých bolestí zmiňuje a odstraňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v Prahe. 1/2 fľaška 1 kor., 1 fľaška 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čierneho orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyr. zuji se obratom.

Proti predeslání K 2.56 zasíla sa veľká fľaška, proti K 1.50 malá fľaška frankov. na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

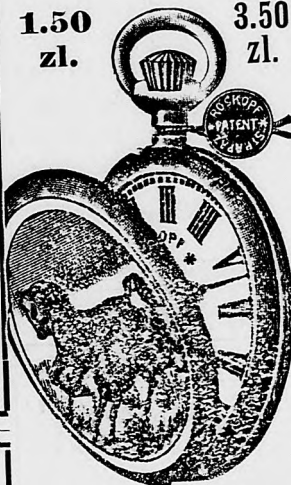
Sklady v lekárnach celého Rakúska. Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cennik. Dostanete za:

1.50 zl. 3.50 zl.

Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
Goldin Roskopf " ... 2.—
Striborné Roskopf hodinky 3.—
S dvojou pokryvkou ... 5.—
S 3. stribornou pokryvkou ... 5.—
hodinky ... 5.—
Tenké ocelové hodinky ... 3.50
Americké zlatodubl. hodinky 5.—
Pôvodné Roskopf patenthod. 3.50
Pôvodné «Omega» ... 9.50
Striborná panciel retiazka 1.—
14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
14 karat. zlatá retiazka 10.—
14 karat. zlatý prstienok ... 2.—
Pendlové hodiny ... 2.80
So zvukom vázových zvonov 4.50
S muzikou ... 6.—
Kukučkové hodiny ... 2.50
Kuchynské hodiny ... 1.20
Budič hodiny ... 1.20
Budič v noci so svetlom ... 1.50
S dvojm. zvonom ... 1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vázové, ho zvonu s býčím strojom. ... 2.50

Troch rokov záruka na písme za veci nezodpovedné vrátia sa peňaze. Rozposielanie s poštovou dobiereku.

Mikša Böhnel hodinár

Viedeň, IV., Margarethenstrasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami opatrený cennik franko a zdarma

Darmo a franko

posielam na žiadost' moj cennik s viac než 3000 obrázkami rozličných solidných nástrojov hudobných.

Ján Konrád

vývozný dom hudobných nástrojov
Brüx č. 1195. (Čechy) Školské husle bez slička K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu slička K —.80, 1.80, Citary, harmoniky atď. na skiade. Riziko vytvorené! Výmiena povolená alebo navratenie peňazi.

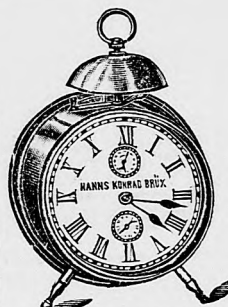
TELEGRAM

Sukne polovlnené po ... 70—75 kr. a vyše.
Sukne grisetové vyšivané po ... 1 zl. 20 kr. a «
Sukne satenové tlačené modne po ... 93 kr. a «
Sukne kanafasové modne po ... 1 zl. 10 kr. a «
Sukne atlasové modne po ... 1 zl. 5 kr. a «
Sukne glotové, prádlo biele i delnicke, zástery všetkých druhov, obrusy, supravy, plátina, atď., všetko v rozličných farbách a modných vzorkách vyrába a dobiereku ľavne zasiela:

tkalcovna A. Jelínka v Jimramové.

Vzorky zdarma a franko.

Podporujte malopriemysel! a len čistu ručnú prácu!

Subežné budič hodiny.

amerikansky system, v každom položení dobre chodi, dobrej jakovosti, za presne dobré chodenie záruka 3 rokov, kus K 2.90; 3 kusy K 8. so svetiacim v noci číselníkom K 3.30; 2 kusy K 9. Riziko vytvorené! Pre ena dovolena, alebo vratia sa peňaze! Rozposiela s poštovou dobiereku alebo pri poprednom doposlani peňazi Ján Konrád Brüx č 1192. (Čechy).

Velky cennik s 3000 obrázkami tovaru zo zlata a striebra na žiadost' franko a zdarma.

Na 30 dni pohlad.

dľa podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednavateľa posielam špoštovou dobiereku moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostížiteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garanované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľutu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagonnou farbou politované čierne vkladky barvisty okrajky, nikiovú okovu, duplované mešky, mesadné chraničlá a držadlá, veľkosť 31×15 cm. a stojí kus K 7.40. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zvlášte pre deti po K 2.50, 3.20, 3.80, 4.80. Fajnejšie harmoniky po K 8.60, 9.50, 10.20, 11.40, 16.50 vybrať si možno dľa mojho cennika. Moje harmoniky neni sú podrobené hramičnému mytu ho sú celkom české dō-oby. čo prosim do povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymeniť, alebo peňaze zpiatky dosť. Rozposiela špoštovou dobiereku vývozný dom hudobných nástrojov

JAN KONRÁD Brüx 1194. (Čechy)

Velky cennik s 3000 obrázkami posielam na žiadost' zdarma a franko.